
WENDELAS VÄNNER

ETT 20-ÅRSKALENDARIUM

AV PER ERIC MATTSSON

Denna rapsodiska sammanfattning av föreningens första 20 år kompletterar Peder Edströms artikel om Hebbevillan från sidan sex. Viss överlappning har inte kunnat undvikas. Huset och föreningen är som siamesiska tvillingar. De förutsätter varandra. Utan huset hade det nog inte blivit någon litterär förening - Wendela får ursäkta - och utan föreningen hade huset inte funnits i dag.

1983

Nu måste vi bilda en förening för att rädda Wendelas Hus. Så inleddes uppropet till det informationsmöte, som ägde rum den 10 maj 1983. Uppropet var undertecknat av Ingemar Lundkvist och Inger Mattsson. Den 8 september hålls årsmöte och konstituerande sammanträde. Inger Mattsson blir ordförande med Eric Silas Lindqvist som vice ordförande. Medlemsavgiften sätts till 10 kronor och medlemsantalet ökar snabbt.

1984

Wendela Hebbes båda romaner *Arabella* och *Brudarne* ropas in på auktion i samförstånd med Östra Sörmlands Kulturhistoriska förening (nu Kulturhistoriska föreningen), som bekostar inbindning. De båda böckerna blir grunden till det bibliotek, som nu finns i huset.

1986

Föreningen ordnar utställning om Wendela Hebbe på biblioteket med material huvudsakligen från Kungliga Biblioteket. Rubrikerna var Journalisten, Författaren, Översättaren, Sagoberättaren, Tonsättaren, Vännerna.

Anne-Sophie Eckerbom och Maja Olander studerar mikrofilm av Aftonbladets årgångar 1845-47 för att leta fram artiklar som kan ha skrivits av Wendela. Det blir så småningom tre tjocka pärmor med material till stor glädje för dem som forskar i tiden.

Göran Gelotte ger ut en skrift om Hebbevillan vid Snäckviken. *Det vore en klar tillgång för framtidens Södertäljebo att kunna se och besöka Hebbevillan. Man kan därför hoppas att huset blir återuppfört, då det är ett fint exempel på ett tvåvånings bostadshus från början av 1800-talet, av vilka det finns få kvar i Södertälje.*

1987

Internationella Kvinnodagen firas i Södertälje. Wendelas Vänner samlas under parollen. *"Kvinnorganisationerna i Södertälje behöver ett hus. Vi har Wendelas Hus."* Vid en paneldebatt uttalar sig alla politiska partier positivt om föreningens förslag att använda huset som ett kvinnohus. Föreningen har gjort en modell av huset på tilltänkt plats nedanför Orionkullen.

En motion undertecknad av kvinnor från alla politiska partier föreläggs kommunfullmäktige. Den 9-10 maj reser föreningens medlemmar i fullsatt buss till Småland för att bese intressanta Wendelaplatser. "En fullständig lyckträff" enligt verksamhetsberättelsen.

Föreningens förhoppningar om ett återuppfört hus framgår inte minst av slutklämmen i ordförande Ingers julbrev till styrelsen.

År 1989 är det 150 år sedan 1839 - Wendelas ödesår - det som gjorde henne till en kvinna som formade sitt eget liv och till ett så gott föredöme för eftervärldens kvinnor. Till dess har vi mer än ett år på oss. Det borde ju kunna bli det år, då hennes sommarhus i Snäckviken åter står på en vacker plats i Södertälje, där det kan bli till mycken glädje för många.

-
- 1988 Inga Lewenhaupt disputerar på en avhandling om Signe Hebbe. Året dessförinnan hade hon gjort sig bekant i föreningen genom ett föredrag på årsmötet den 8 september.
- 1989 Intensivt arbete med penninganskaffning till huset. Den 8 september hålls en konsert till minne av Signe Hebbe med Birgitta Svendén, Raymond Björling och Anna Eklund med Inga Lewenhaupt som konferencier.
Inga Lewenhaupt väljs till ordförande efter Inger Mattsson. En ny folder *Rädda Hebbevillan* tas fram.
- 1990 Ännu en konsert den 8 september nu med Elisabeth Söderström, Gunnar Lundberg, Anna Eklund och Tellegymnasiets kammarkör. Konserten föregås av god publicitet och ger en vacker slant till föreningen.
- 1991 Årsmöte med Ebba Witt Brattström. Utflykt till Wendelas sommarviste 1842-53 Hågelby gård tillsammans med Almqvistsällskapet. Namnsdagssalong den 8 november med Margareta Lithén, Ninne Olsson och Inga Lewenhaupt.
Föreningens initiativtagare Inger Mattsson avlider den 6 december i cancer - in i det sista aktiv i föreningen. Hennes efterträdare som ordförande, Inga Lewenhaupt skriver vacker runa i SvD.
- 1992 Föreningen har ca 200 medlemmar. Fem program genomförs bland andra med Gullan Sköld (Wendela som socialreporter och kvinnoskildrare) och Marianne Fredriksson och Ami Lönnroth (Behöver vi en kvinnlig journalistik?). Namnsdagssalongen ägnas *Sånger från när och fjärran*.
Föreningen deltar i DELS-dagen på Lilla Hornsberg den 31 maj.
- 1993 På Wendelas födelsedag den 8 september invigs en utställning om Wendela Hebbe på Kulturhuset i Stockholm gjord av Vicky Schultz i samarbete med Wendelas Vänner.
Den 18 september firas föreningens 10-årsjubileum med en temadag under rubriken *Världar som öppnas*. Föredragshållare är Britt Dahlström (Wendela och Charles Dickens), Per Eric Mattsson (Clemens - vart tog han vägen?), Inga Lewenhaupt (Fröken Hebbes studio) och Brita Stendahl (Fredrika Bremer och tron på den nya människan).
Namnsdagssalongen den 8 november hålls i Anna Lindhagens våning med Almqvist i skepnad av Måns Westfelt som gäst.
- 1994 Studiebesök på Aftonbladet och vandring i Wendelas fotspår i Gamla stan står bland annat på programmet detta år. Den 16 oktober presenterar sig föreningen i DELS och Skansens programserie *Sällskapsliv*.
- 1995 På årsmötet den 22 mars berättar Kristin Hallberg om Wendela Hebbe under rubriken *Sagoberätterskan som låter flickan lura ormen*. Återuppbyggnaden av Wendelas Hus påbörjas. Utflykt den 10 juni till Moas torp i Sorunda och Wendelas sommarhus i Nynäshamn tillsammans med Bibliotekets Vänner.

Bygget startar i maj och den 8 november blir det taklagsfest. Kampanj 500 startar. Femhundra tusen i kassan och fem hundra medlemmar är målsättningen.

1996

WendelAvisans premiärnummer kommer ut med Lotti Walther som idégivare och ansvarig för layouten. Signe Andersson hittade på namnet.

På årsmötet i Operahögskolans lokaler väljs Per Eric Mattsson till ny ordförande i föreningen efter Inga Lewenhaupt. Inga blir samtidigt hedersordförande. Elever från Högskolan sjunger Mozart och Gounod.

Föreningen tecknar depositionsavtal om möbler, tavlor med mera med Musikmuseet i Stockholm. Avtal om servering i huset tecknas med Antoinette Mezher. Den 9 juni hålls öppet hus på byggplatsen och lockar 4-500 besökare.

Anne-Sophie Eckerboms 80-årsfond instiftas och får ett startkapital på 14.000 kronor. Anne-Sophie, som en av föreningens verkliga eldsjälur genom åren, blir hedersledamot i styrelsen.

Första programmet i Wendelas Hus. Per Vesterlund visar filmavsnitt och berättar om Hampe Faustman, Wendelas barnbarnsbarn. Georg Fant, kollega, vän och dryckesbroder med Hampe, medverkar.

1997

I maj tas bottenvåningen i anspråk av Antoinette Mezher, som i mindre skala påbörjar lunch- och kaffeservering. Elever från antroposofernas Skillebyholm under ledning av Karin Lindström arbetar med en del av trädgården. En bokcirkel med 30-talet medlemmar och 40-talet nya böcker startas med Kerstin Holmerin som cirkelledare.

Den 30 oktober inträffar en brand i huset, som fördröjer färdigställandet av övervåningen. Självantänd kokt linolja är orsaken. Tolv olika program kan, trots byggstök och brand, genomföras. Bland annat introduceras en föreläsningsserie *Nordiska förgrundsgestalter* med Kaj Fölster (om Alva Myrdal), Mats Svegfors (Dag Hammarskjöld), Berit Wilson (Sigrid Undset) och Pär-Arne Jigenius (Torgny Segerstedt) som föreläsare. Den 8 september hålls ett seminarium om det sociala reportaget som resulterar i ett temanummer av WendelAvisan *Från Wendela Hebbe till MajGull Axelsson*.

1998

Föreningen har 610 registrerade medlemmar vilket är rekord i dess historia. Högtidlig invigning av Wendelas Hus den 9 maj. Wendelas ättling i 7:e led Marie Hjortdal från Birkeröd i Danmark klipper bandet och överlämnar som gåva fyra originalporträtt av Stockholmskonstnären Brummer föreställande Wendela och hennes tre döttrar. Operasångerskan Grethe Rottböll sjunger från balkongen ackompanjerad av Håkan Sund. En av föreningens initiativtagare, Eric Silas Lindqvist, skänker sin förmåliga Almqvistsamling till föreningens bibliotek.

Samma dag, den 9 maj, inviger kommunfullmäktiges ordförande Signe Andersson intilliggande vänortspark, som på ett fint sätt kompletterar huset och dess egen lilla trädgård.

Ett tiotal program genomförs i huset. Bland dessa märks ett föredrag av av den färgstarka kvinnokämpen Berit Ås från Oslo om kvinnorna och världsekonomin.

De guidade visningarna i huset tar fart. Konstföreningar, pensionärsföreningar, litterära sällskap, yrkesgrupper av olika slag, rotaryföreningar, tjejgrupper med flera har genom åren fått visning av huset och information om Wendela Hebbe och personhistorien kring henne. I synnerhet Kerstin Holmerin, Ann-Marie Koch och Signe Andersson har med stort engagemang svarat för dessa visningar.

1999

Inte mindre än 18 olika program genomförs i huset. Bengt Westerberg inleder en ny programserie om *Människan bakom rollen*. Eugènekvartetten från Göteborg och kammarmusiksextetten Fru Musica från Lund håller konsert Sångaren Mattias Enn sjunger ur sin musical om Zara Leander. Ingrid Luterkort, legendarisk skådespelarpedagog, håller föredrag *Om igen, herr Molander*.

100-årsminnet av Wendela Hebbes död den 27 augusti uppmärksammas.

Tuttan Faustman (sondotterdotter till Wendela och Lars Hierta) skänker fotografier, brev och en tavla målad av hennes mor Mollie Faustman.

-
- 2000 Bland årets föredragshållare märks Bengt Lagerkvist, Birgitta Svanberg, Marianne Forssell (dotter till Vilhelm Moberg), Isa Edholm, Ingeborg Nordin Hennel och Hans Furuhagen. Anna Wieslander och dottern Lotte från Halmstad har konstutställning i huset på temat Mor och dotter.
- 2001 Teaterstycket *Provet* av Björn Runeborg spelas som sommarteater med Wendelas Hus som kuliss. Regissör är Michael Cocke med Berit Carlberg, Tove Nilsson och Björn Wahlberg i rollerna som Wendela och Signe Hebbe och advokaten Pietro Muratori, som Signe en period var förlovad med.
- 2002 Föreningen introducerar en föreläsningsserie *Förargliga filosofer*. Gunnar Fredriksson, Torbjörn Tännsjö och Gunnar Adler Karlsson deltar under hösten. Skrivarkursen *Skriva för livet* med Ami Lönnroth och Sven Erik Rönnby som ledare introduceras i samarbete med ABF.
Två teaterpjäser uppförs vid huset under sommaren. *Vita Hästen* med Berit Carlberg och *Wendelas mörka lockar* av Cecilia Sidenbladh med Irène Lindh och Måns Westfelt.
- 2003 Hampe Faustmanfestival den 12 januari med föredrag av Inga Lewenhaupt, videointervju med Rune Waldekrantz, visning av filmerna *Främmande hamn* och *Lars Hård* på Estrad samt utställning om Hampe Faustman i Wendelas Hus.